

*V čem sta si podobna sodobno hrvaško in slovensko pesništvo, v čem pa se razlikujeta kot posebni pesniški celoti?*

Podobni so si majhni in povprečni pesniki, razlikujejo pa veliki in največji. Umetnost živi od razlik. Samo pomislite, kakšna velika razlika je med Ujevićem in Krležo ali v slovenski poeziji med Kocbekom in Zajcem. Zato: naj živijo naše dragocene razlike.

*Ali so možni vplivi in v kolikšni meri? Ima vsaka republika svoj zaprti pesniški svet? Se bit pesništva deli po družbenih okoljih in plači za sabo zgodovinsko kontinuiteto ali se morda pri srečnih pesnikih dviga nad danosti na raven obćih problemov?*

Pesnikov si ni mogoče zamisliti brez kontinuitete, saj je ta vsebovana že v jeziku samem. V pejzažu. V usodi. Toda poleg posebnega, nacionalnega, pa tudi pokrajinskega, obstaja tudi vsesplošno, ki ima prav tako svojo kontinuiteto. Leopardija si ni mogoče zamisliti v Moskvi in Puškina ne v Rimu (razen kot turistov). In vendar sta oba svetovna pesnika. Podobno pa tudi v naši deželi: ne morem si zamisliti Ivana Slamniga kot makedonskega pesnika, Anteja Popovskega kot slovenskega ali Daneta Zajca kot srbskega. Lahko bi se bili rodili v drugih nacionalnih okoljih, verjetno bi bili tudi pesniki, vendar bi bila njihova poezija v teh drugih jezikih drugačna. Ne vidim razloga, zaradi katerega bi te razlike koga motile, razen če tak posameznik nima skritih namenov in nas hoče vse uniformirati, tako kot je bilo s tem v kitajski »kulturni revoluciji«. Kajti prav tako dobro vemo, da nas naše razlike ne motijo, da se dobro poznamo, cenimo, učimo drugi od drugih, da se naše kulture prežemajo, med sabo podpirajo. Bistveno za vsako kulturo je to, da je odprta, da enako prevzema in daje, da enakopravno sodeluje v svetovni duhovni menjavi. Obstajajo pesniki, katerih pomen ne seže prek hišnega praga, obstajajo takšni, za katere ve samo njihovo mesto, takšni, ki so pomembni za določeno nacionalno kulturo, pa tudi takšni, ki jih bo prepoznala cela dežela, cel svet. Za te zadnje lahko rečemo, da ustvarjajo kontinuiteto svetovne kulture, da njihovi vplivi sežejo tudi do najbolj oddaljenih točk civilizacije. Medsebojni vplivi pesnikov in celotnih kultur pa niso samo dejstva, še posebej v današnjih tehničnih razmerah, ampak tudi živa potreba sveta, ki je danes bolj kot kadarkoli poprej povezan s skupno usodo.

Prev. Jaša Zlobec

Andriana Škunca

#### BIBLIOGRAFIJA SLAVKA MIHALIĆA

- Komorna muzika* (pesmi), Zagreb 1954.  
*Put u nepostojanje* (pesmi), Zagreb 1956. Nagrada Društva književnikov Hrvške.  
*Početak zaborava* (pesmi), Zagreb 1957.  
*Iskrišta u tmini*, zapisi umobolnih (priredil Slavko Mihalić), Zagreb 1957.  
*Darežljivo progonstvo* (pesmi, Zagreb 1959.  
*Godišnje doba* (pesmi), Zagreb 1961. Nagrada mesta Zagreba.  
*Ljubav za stvarnu zemlju* (pesmi), Zagreb 1964.  
*Prognana balada* (izbrane pesmi), Kruševac 1965.  
*Nuova poesia jugoslava* (antologija), s C. Zlobcem in A. Spasovom, Parma (Italija) 1966.

- Antologija hrvatske poezije XX. stoljeća*, z J. Pupačićem in A. Šoljanom, Zagreb 1966.
- Izbrane pjesme*, Zagreb 1966. Nagrada Matice hrvatske.
- Jezero* (pesmi in pesnitev), Beograd 1966.
- Novi hrvatski pjesnici* (Antologija), Split 1968.
- Ballade bannie*, traductions par Janine Matillon-Lasić, Zagreb 1968. Belgijska nagrada za prevedeno poezijo.
- Posljedna večera* (pesmi), Zagreb 1969. Nagrada mesta Zagreba.
- Edvard Kocbek: Strava*, izbrane pesmi, prevedel S. Mihalič, Zagreb 1970.
- L'antologie poésies croate*, z I. Kušanom, Pariz 1972.
- Vrt crnih jabuka* (pesmi), Zagreb 1972.
- Novata hrvatska poezija* (antologija), z G. Todorovskim, Skopje 1973.
- Zadnja večerja*, pesmi izbral in prevedel Veno Taufer, Ljubljana 1974.
- Krčma na vogalu* — Krčma na uglu (dvojezično). v slovenščino prevedel C. Zlobec, Trst-Koper 1974.
- Petrica Kerempuh, u starim i novim pričama*. Zagreb 1975. Nagrada Ivane Brlić-Mažuranić.
- Antologija hrvaške poezije*, Ljubljana 1975.
- Klopka za uspomene* (pesmi), Zagreb 1977.
- Pesmi*, prevedel C. Zlobec (v knjigi: J. Kaštelan, V. Parun, S. Mihalič, I. Zidić — Pesmi), Ljubljana 1978.
- Izbrane pjesme*, bibl. Pet stoljeća hrvatske književnosti (Knjiga 164), priredil V. Pavletić, Zagreb 1980.
- Sen w świetle*, wibral, przelozył i wstepem opatrzył J. Kornhauser, Warszawa 1980.
- Kosovell/Spacal: Kras* (štirijska izdaja), v hrvaščino prevedel S. Mihalič, Trst 1980.
- Pohvala praznom džepu* (pesmi), Zagreb 1981. Nagrada Tin Ujević.
- Vladimir Holan: Noć s Hamletom* (pesmi in pesnitev), prevedla S. Mihalič in D. Karpatsky, Zagreb 1981.
- Ciril Zlobec: Moja kratka vječnost* (dvojezično), pesmi izbral in prepešnil S. Mihalič, Zagreb 1982.
- Atlantida* (izbrane pesmi), izbor in uvodna beseda V. Krnjević, Beograd 1982.
- Prozorec na ludiloto*, pesmi izbral in v makedonščino prevedel S. Tanevski, Skopje-Struga 1983.
- Atlantis*. Selected Poems 1953—1982, translated by Ch. Simic and P. Kastmiller, Greenfield Center, N. Y. (USA), 1983.

Slavko Mihalič

## Deset pesmi

VLEČEM ZA VRV      Za vrv neslišnega zvona vlečem.  
 NESLIŠNEGA      Vendar, bo zvonil, morda ko se  
 ZVONA              odmaknem.  
                          Še sam bom tresel se od njegovega  
                          bobnenja,  
                          se razsul, ponovno se spojil.  
                          Za zdaj dotikam se samo tišine.

Grem po odprtem polju in vidim:  
 vse se razblinja.

Kako bi nebu prav prišla zdaj glasba  
 mojega zvona.

Že jo nosim v sebi,  
veliki razbeljeni brstič,  
ki bo zdaj zdaj počil.

To je ta svet, ki ni mu več  
do ničesar,  
in samo zato ostane vsak na svojem  
mestu.

Tudi oni radi slišali bi podivjani  
kembelj,  
padali ponižno pod njegovim bi  
zvonjenjem  
in vstali spet, še enkrat oplojeni.

#### OB SLOVESU

Preden spustiš rebrače v oknu,  
preden stvari pošlješ  
najbližnjemu starinarju,  
preden kamenje se zruši  
na ognjišču, preden  
vržeš plašč prek rame,

po vrtu se sprehodi in poglej,  
koliko se v hipu zbralo je v njem cvetja,  
kako prepevajo zdaj vrabci,  
ki nikoli nas ne zapustijo.

Preden tistih nekaj smešnih  
stvari si v potovalko stlačiš,  
preden pred zabitimi  
vrati zlomiš ključ,

pomisli, ali lahko ta krájina  
obstane tam, kjer je, brez tebe,  
se ne bo, ko ji potegnili boš  
vse niti, zrušila za tvojim hrbtom?

#### NA POMLAD

Minil je čas nejasnosti.  
Toda mož še kar naprej pobit sedi  
na pragu.  
Žena mu prinaša čašo vina.

Ne več Boga, sam sebe radoveden  
zdaj sprašuje.

Svet je prevelik, da bi bil  
resničen.

Vidimo le sami sebe v ogledalu.  
Mož vstane s praga, spet je  
vse pozabil.

Pomlad je, žena, v polje  
morava.

Kdor je v polju, ta zares stoji  
v vesolju.

Venomer sprašujemo se, s čim  
kaj meriti.

Mož leti v nebo in žena ga le  
nemo spremlja.

V sencâ belina jima bije.

ENI ODHAJAJO,  
A DRUGI  
NE PRIDEJO

Eni odhajajo, a drugi ne pridejo.

Odidejo skoz neka skrivna vrata, ki potem  
se zopet skrijejo; kje so moja mala vrata —  
da ne nosim jih morda na svojem telesu?  
Ali pa so to, kar vidimo, ko se nam skrije?

Odidejo, a njihove stvari težko padajo  
po tistih, ki ostajajo; a nikakršni drugi  
ne mislijo zavzeti zapuščenih mest.

Vse več ljudi je, ki gredo le mimo.

Mladih žensk, pravkar skovanih, toda brez okusa.

Kdaj še rečejo besedo, ki je zunaj dvoma.

Niti starih sledov ni mōč več videti zaradi

silne nove množice, a drugi, tisti,  
ki lahko prebivali bi z nami v istih

izbah, ne prihajajo; premislili so se, vsekakor.

Namesto njih — hrup podivjanih besedi.

Neki strašno butasti ljudje v svetlečih srajcah  
žaljivo trudijo se naseliti svet.

Ah, eni frfotavo odhajajo, zletijo gibki  
skoz nozdrvi časa, drugi pa ne vstopajo  
skozi odprta vrata; njihove oči gotovo  
nekaj vidijo globoko izza naših hrbtov.

DRŽAVLJAN Pomiril se je z večnostjo,  
 DRUGEGA REDA in so morda samo zato  
 prečrtali ime mu v vseh popisih  
 enakopravnih.

Ponoči  
 z vnetimi očmi  
 govori o praiživirih  
 z druge strani vesoljskega oceana,  
 in morda samo zato  
 ni mesta zanj  
 v dvoranaх zemeljskega slavja.

Zmerom pred zaklenjenimi vrati  
 malce že pozablja svoj človeški govor,  
 kaj pa naj sploh reče tistim,  
 ki modrost zamenjali so za oblast,  
 ljubezen za nasilje.

Razveselijo se ga ptice  
 in cvetje v polju,  
 in prav tako pozdravljajo ga zvezde.  
 Tu je njegov dom: nikjer — povsod.  
 Morda pa bo  
 res kdaj vodič  
 mrtvim vladarjem sveta;  
 zadržan in nasmejan  
 jim bo pokazal, kje je njihovo mesto  
 v zasluženi minljivosti.

VETER Nocoj izruval veter je  
 IZRUVAL drevo.  
 JE DREVO Nocoj se moj razum do kraja je  
 odprl in takoj nato  
 še bolj trdo  
 zaprl za sabo vrata.  
 V očesu mi ostalo je  
 njegovo konjsko truplo.  
 Topol, ki nikoli  
 ni uspel prav zrasti.

Lahko bi vedel: znotraj  
 bil je gnil.  
 Kako umljiva smrt,  
 pa vendar smrt  
 z vsem zelenim listjem.  
 Prižgale so se vse luči razuma.  
 Uzrl sem drugo, nedostopno  
 stran  
 in spet temò.  
 Dež, jesenska tiha glasba.  
 Drevo je padalo, padalo  
 z nebom v krošnji.  
 Kakšen razum  
 mi dal je znamenje?  
*S čim me bo pričakal*  
 jutri zjutraj, ko bom hitel mimo  
 drevesa, ki ga zdaj ni več.

KER JE VEDELA  
 KAJ PRIHAJA

Dotaknil sem se je  
 Ona pa je vedela prav dobro vedela  
 Dotaknil sem se njene roke izpod ključnice  
 Vsa me vrgla je na hrbet  
 Ker je vedela kaj zdaj prihaja  
 Dotaknil sem se njene svile iznad gole mišice  
 Kjer je dojka čisto blizu  
 In nedaleč trebuh  
 Temna trata  
 In z nogami me je zateptala  
 Ker je vedela kaj je na vrsti  
 Čemur ni mogoče uiti pa čeprav bi padla mrtva  
 Široko sem iztegnil roko  
 Razgrizla jo je z vsakim svojih sto sekalcev  
 Počasi jo je žvečila  
 In izpljunila še boljšo  
 Dotaknil sem se sija ki jo vso obkroža  
 Prav tam spodaj, prav tam iznad  
 Kjer je vse njeno skupaj  
 Prebodla me je s tremi meči  
 Ker je vedela da je zdaj konec  
 In da me povlekla je že vase  
 in da zdaj kar dobro me prebavlja

V VRSTI  
ZA KAVO

Stojimo v vrsti za kavo.  
O v kako smešni vrsti v kako smešnem mestu.  
Bolje da bi se smejali kot da se zastrupljamo.  
Na tem smešnem svetu je veliko manj  
smeha kakor kave.  
Bolje da se poklonimo drug drugemu  
kot da se s sovraštvom skušamo preriniti  
in biti meter bliže svojemu ponižanju.  
Bolje da se trudimo spoznati se  
z norostjo okovani na tem smešnem splavu.  
Pod tem smešnim soncem minljivosti.  
Bolje da zapojemo kot da preklinjamo drug drugega.  
Bolje da zdaj hvalimo nebo ki nas je  
tako smešne in s tako smešnimi razlogi  
vendarle uspelo zbrati skupaj.  
Mislim, zdaj bi se lahko raznežil.  
Nisem mar iskal prav tebe,  
o moja smešna gospa  
z upanjem zvitka kave v roki.  
Samo koliko tu možnih je prijateljev  
v tej smešni zmedi glav.  
Potrebna je ena sama beseda  
da se odpro vsa vrata mesta.  
Kako smešnega mesta  
ki nikakor se ne uspe spoznati.  
(1982)

SPOJENI  
POSODI SVA

Spojeni posodi sva.  
Nenehno pijem trpkost kogarkoli že.  
Sredi plesa se nasmehnem,  
a roké v železju.  
  
Nezvestobo koga preizkušam?  
S kakšnim se sovraštvom, maščevanjem rujem?  
Sladke besede s tujega jezika  
ranijo mi ustnice.

Spojeni posodi sva.  
In vsa tolažba mi je v tem, da toliko  
jih v svojem srcu nosi tihi ogenj  
moje rádosti, da sem.

Osupli včasih se duše v viharju,  
ki iz mojega se besa dviga.

Poskušam ustnico nevidnega dekleta.  
Torej tudi moj objem potuje  
kakor zlat pečat  
po užaloščenih posteljah sveta.

**PANIKA** Kam ste se razbežali  
Naglo se po sivih pločnikih razsuli  
Zbrisali sledi za sabo  
Izruvali plevel lastnih imen  
Znenada složni a krvavo ste se klali  
Odleteli ali potonili

Kaj ste uzrli kaj ste zvedeli  
V strahu niti najmanj zadržani  
Celo poskakujoči celo vriskajoči  
Podirajoči se na tem kegljišču ulic

Mesto je ostalo čisto golo  
Veter radovedno dvigal je papirčke  
Toda tudi tu ničesar ni pisalo  
Nikjer nobenih znamenj, kažipotov  
Odfrčali ste kot jate vrabcev  
Res čudno enobarvni v svojem begu  
Moški, ženske itd.

Veter le in moja panika  
Da ne bi zrušile se tudi te kulise hiš  
Pa sem se zbudil v še bolj grobem prostoru  
Kjer ste vsi skupaj jaz pa jedek sum  
V trenutku brez opore

Prevedel Ciril Zlobec